

Bestyrelsesforslag nr. B 95. Fremsat den 21. marts 1980 af Bertel Haarder (V), Christophersen (V), Bundgaard Nielsen (V), Fogh Rasmussen (V) og Øllgaard (V)

## **Forslag til folketingsbeslutning**

### **om styrelsesregler m. v. for uddannelsesinstitutioner**

1. Folketinget opfordrer undervisningsministeren til at fremsætte lovforslag, som ændrer styrelsesloven for universiteter og højere læreranstalter (lov nr. 362 af 13. juni 1973 om styrelse af højere uddannelsesinstitutioner, som ændret ved lov nr. 328 af 10. juni 1976) efter følgende retningslinjer:

- a) De studerende bevarer i studienævnene en betydelig indflydelse på formen og indholdet af deres undervisning.
- b) Det teknisk-administrative personale bevarer en betydelig indflydelse på deres arbejdsområder gennem samarbejdsudvalg.
- c) Lærere med dokumenteret forskningskompetence får afgørende indflydelse på beslutninger vedrørende forskningen, eksamenskrav samt ansættelser af forskere og lærere.
- d) Rektors beføjelser styrkes. Han vælges af de faste lærere, og valgperioden forlænges.
- e) Forholdstalsvalgmetoden føres helt igennem, så mindretal f. eks. fritages for de

gældende helt urimelige stiller-krav.

2. Folketinget opfordrer endvidere undervisningsministeren til at indstille alle forsøg på at udstrække de gældende uheldige styrelsesregler til nye områder. I stedet opfordres ministeren til at overveje en indskrænkning af styrelseslovens område, herunder om det overhovedet er hensigtsmæssigt med ensartede styrelsesregler for de vidt forskellige institutioner, der i øjeblikket følger styrelseslovens regler.

3. Endelig opfordrer folketetinget undervisningsministeren til at lade forholdstalsprincippet være eneafgørende, når der skal udpeges repræsentanter for elev- og studentergrupper til offentlige råd og nævn m. v., samt når der skal uddeles offentlige midler. Forholdstalsprincippet skal bygge på personligt afgivne stemmer eller personligt betalte kontingenter. Enhver form for kollektiv indmeldelse afvises som kriterium for tildeling af noget som helst.

## *Bemærkninger til forslaget*

I stedet for påny at fremsætte detaljerede lovforslag om ændringer i styrelsesloven (jvf. Folketingsårbogen 1977/78, s. 413) ønsker forslagsstillerne at fremlægge nogle principper for en gennemgribende reform på hele området.

Dermed lægges der ikke afstand til de tidligere forslag, endsiges til de tidligere medforslagsstillere, hvilket understreges af de fire partiers fælles fremsættelsestale.

### *Bemærkninger til de enkelte punkter*

#### *Ad 1.*

Den gældende styrelseslov bærer umiskendelige præg af tressernes »demokratisme« og tro på det direkte folkemødedemokrati, hvor alle er med til at bestemme om alting. Den fører til et utåleligt mødebureaukrati. Den kaster vrage på sagligheden og fremmer en skadelig politisering af beslutninger om forskningsanliggender. Derved truer den også universiteternes selvstyre; for når det ikke længere er forskernes helt specielle kompetence, der begrunder selvstyret, så er der ingen argumenter for ikke at lade de »rigtige« folkevalgte politikere træffe beslutningerne gennem ministre og direktorat.

Det foreslås derfor, at fagkyndigheden styrkes gennem en opdeling af kompetenceområderne, således at de forskellige grupper i højere grad må holde sig til det, de har forstand på, og samtidig slipper (og sparer det offentlige) for det enorme tidsspilde, der er den uundgåelige følge af de gældende principper.

Da en sådan opdeling kan føre til visse kompetencestridigheder, foreslås rektorembetet styrket og delvis frigjort fra den valgkampstemning, der i de senere år har gjort nogle af rektorerne mere politiske end politikerne. Det er tanken, at rektor bl. a. skal have den afgørende indflydelse i alle spørgsmål, der ikke klart henhører under et af de kollegiale organer.

Det teknisk-administrative personale henvises til at få indflydelse gennem samarbejdsudvalg. Der er ingen begrundelse for, at en kontoransat skal have

større indflydelse på et universitet end f. eks. i finansministeriet eller på andre offentlige og private arbejdssteder.

De studerende bevarer deres betydelige indflydelse igennem studienævne. Det bør dog overvejes at gøre valgheden betinget af, at prøver, svarende til mindst én årsprøve, er bestået. Endvidere bør en eventuel bevarelse af de studerendes 50 pct. indflydelse ledsages af en mulighed for mindretallet til at indklage visse afgørelser for en højere instans, f. eks. ansættelsessager og større studieændringer. Centralstudienævne bør i denne forbindelse afskaffes.

#### *Ad 2.*

Skiftende socialdemokratiske ministre har energisk søgt at få udtrakt styrelseslovens uheldige principper til så mange uddannelsesinstitutioner som muligt, senest de sociale højskoler, teknika og journalisthøjskolen. Forslagsstillerne ønsker, at folkettingen skal udtale sig herimod, og ønsker det tværtimod overvejet, om det er hensigtsmæssigt at presse så mange vidt forskellige institutioner og uddannelser ind under et bestemt sæt styrelsesregler. I en række andre lande, f. eks. de angelsaksiske, kender – og ønsker – man ikke noget sådant.

#### *Ad 3.*

Folketinget har i 1975 gennemtvunget en anerkendelse af forholdstalsprincippet trods socialdemokratisk modstand. Men dette princip er slet ikke ført igennem. Ministeren uddeler tipsmidler efter nogle uklare regler; der ikke klart tager afstand fra den kollektive indmeldelse, der benyttes af bl. a. gymnasieelevernes sammenslutning (DGS) og Landsorganisationen af Elever (LOE). Derfor begunstiges disse organisationer på bekostning af de »moderate« GLO og FLO (gymnasie- og folkeskoleelevernes landsorganisationer).

Vedrørende udpegning af repræsentanter til råd, nævn m. v. ønsker forslagsstillerne en fordeling, der alt i alt over en længere periode giver en repræsentation, der på samme måde svarer til antallet af personligt afgivne stemmer og personligt

## F.t. beslutn. vedr. uddannelsesinstitutioner

betalte kontingenter. Et lille flertal skal altså ikke i det uendelige kunne få monopol på at besætte pladserne, heller ikke selv om der kun er en enkelt plads til rådighed.

Vedrørende styrelsesloven ønskes en ændring af reglerne vedrørende områdeopdeling, således at disse ikke misbruges af flertallet til ad bagvejen at

gøre forholdstalsprincippet illusorisk. (Det sker i dag ved, at områderne af flertallet gøres så små, at der kræves meget store stemmeandele for overhovedet at få nogen valgt).

Efter at St.-Laguës fordelingsmetode (desværre) er erstattet af d'Hondt's metode, er der slet ingen begrundelse for at opretholde muligheden for kredsinddeling.